

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár: { Egész évre . . . 8 frt - kr
Fél évre . . . 3 " - "
Negyed évre . . . 1 " 50 "

Községek és néptanítók egész évi előfizetésénél 2 frt árleengedésben részesítettek.

Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:
STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.

Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont” szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
vasárnap reggel.

Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKET

felvez helyben a kiadóhivatal, cserencsényi utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetési irodája Szervitater 3. sz. — Bécsben, SCHALEK H. I. Wollzeile 12.

Egy négyhasábos petsor hirdetési díja . . . 5 kr.
Nyitlter soronként . . . 15 "
Bélyegdíj minden egyes hirdetésért . . . 30 "

Rimaszombat aug. 19.

Mikor tizenhárom esztendő előtt a magyar nemzet alkotmányos szabadságát viszsza nyerte, első dolgai közé tartozott lerontani azt a jogtalan válaszfalat mely a magyar zsidót a magyar kereszténytől jogi, vallási és társadalmi tekintetben elkülönítette.

Tizenkét év előtt a zsidók maguk ki-moadták, hogy ők nem képeznek többé nemzetiséget Magyarországon, akarnak lenni magyar állami polgárok, jó hazafiak, akik nem csak törvény előtt egyenlők a magyar-polgárral, de egyenlők szívben, érzelemben, haza boldogításában, magyarságnak szaporításában.

Mert hiszen durva kornak menthetlen előitélete volt az, hogy egy hazában élő népnek egyik része, több előjoggal bírjon mint a másik, hogy a zsidó több terhet viseljen mint a keresztény, s hogy mégis kevesebb joga legyen mint a kereszténynek. Civilizációnak és a középkor hagyományos előitéletének harca volt a zsidó kérdés, de győzött a nemzetekben a szabadság, testvériség és egyenlőség elve s nincs többé jogi s vallási különbség.

Csak hogy a harcznak még most sincs vége Magyarországon, itt a nemzetiségi kérdés most is fenn áll, mert a magyar zsi-

dóság egy része most sem akarja elismerni azt, hogy az emancipációhoz a teljes szabadság és jogok élvezetéhez, kötelezettségek is vannak kötve, melyeknek mindenik polgár alá van vetve, ha nem akar a magyar nemzet ellensége gyanánt szerepelni. Ha elismerné. Ha elismerné, akkor nem történnék oly eset, a mely miatt éppen felszólalunk.

A király ötvenedik születésnapján az izraelita templomban németnyelven tartatott istentisztelet.

Magyar hazának tiszta magyar városában így respektálják a nemzet nyelvét magyarul beszélő állampolgárok. Igen, magyarul beszél, mert nincs Rimaszombatban tán egy izraelita polgár sem, a ki nem beszélne magyarul, s még sincs bennök annyi nemzeties szellem, hogy papjuktól megkövetelnék, miszerint a magyar király életéért magyarul imádkozzék a mindenhatóhoz.

Ez nem vallási kérdés! Csak a vak fanatizmus mondhatja annak; ez csupán nemzetiségi kérdés. Mert nem a zsidóknak őseiktől megmaradt nyelvük, melynek használatát, ha vallási rítusz parancsolja, nem szólhat ellene senki sem. De nincs oly dogma, vagy egyházi törvény, vagy bármily néven nevezendő szent hagyomány, mely azt parancsolná, hogy ezzel az irodalom nélküli

romlott német dialektussal imádják a mindenhatót.

Tegyék ezt Németországban, mint tesszik is; valamint tesszik Franciaországban francia nyelven, Spanyolországban spanyol nyelven, de Magyarországon, annak egy tiszta magyar városában ne merészeljék tenni, mert ez itt kihívása a magyar nemzetiségnek.

Ha ily ragszkodást mutatnak a magyarsághoz, így ápolják a nemzeti nyelvet: akkor ne csudálkozzunk aztán, ha germanizálással kell őket vádolnunk, he antisemita társulatok keletkeznek, melyek a zsidóknak a magyar társadalomba való beolvadását mindinkább megnehezítik.

Tisztelet városunk azon izr. polgárainak, kik felvilágosodott vallási nézeteik és meleg hazaszeretetük után indulva, erősen tiltakoztak e visszaélés ellen. Melegen üdvözljük őket és bizunk bennök, hogy tekintélyükkel képesek lesznek, oly befolyást gyakorolni idegen érzelmű papokra és hitsorsosakra, miszerint nemzeti nyelvünknek és saját nemzetiségünknek is nyílt megsértésével nem engedik többé a közérzületet megtámadni s városunk polgárságában az idegenkedést és ellenszenvet saját polgártársaik iránt felébredtetni.

„Gömör-kishonti ifjuság” bálja

Magos hullámokat vert a budapesti „Gömör-kishonti” táncmulatsága épp ma hét napja, — mely tisztességes bálnak is beillett a farsang kellő közepébe. Furcsa! budapesti gömöriek! Pedig azok, mert a mieink, de inkább a fővárosé. És ezek tartanak mulatságot, contrabont a kalendáriummal, nyárból zimanós telet. No nem tesz semmit, ha a legnagyobb ur úgy rendelé — sic fata tulerunt — mi nem apellálhatjuk. Igaz, hogy a rothok lonthiak és — köziek nagy garral követelgettek a csillagos és holdas ég háziurától, a „legnagyobb magyar” nevével viselő liget kellő közepére állva poszturába vágva magukat: eső ne legyen, szél ne fújjon, csipős őszi hidegecske nem kell, tulságos melegnek nem szabad lenni. És lett sok eső, szoknyabántó tüzes szél, arcpirító őszi hidegecske — márt t. i. ezelőtt 14 nappal E kiábrándító oldaldőfésre, tyukszemtaposásra kétségbeesetten rohantak a papírmázoló mesterhez, parancsolták és meghallgattattak. A sorsral és idővel daczoló plakátok megtették a hatvágást, a szelid árnyas liget csúful otthagytatt, a majális bállá fajult és — sikerült lett a kezdet vége. Az istenek rossz kedvét a Széchenyi kert bánta meg, hol ugyan szabadabb lett volna a mozgás, de azért a mi redoutunk nem kevésbé tárgyalta le a programot, mert e drága „salon” elegendő volt és nem is mutatott hézagocskát. — Az összeállott budapesti gömöriek szerényen (a czélt tekintetbe véve) de tüzzel (a realis részét értve a dolognak) oldották meg a problematikus kérdést, felhíván a megye figyelmét — a férfiakét, felmelegítvén a szépeket, a rózsák és bimbók fájából.

A nyári farsang eximio modo sikerült A „remények” iránti rokonszenvnek kifejezést adtak urak, művészek, iparosok, kereskedők. A telt ház zajongó teremébe változott; a numerus „nagy” jelzőt érdemelt ki magának; igaz, hogy azt a rokonság is csinálta meg, mert a budapesti társaságot a rimaszombati társak, sógorok, komák, szellem, szív és vérrokonok lendítették, kik azután igenis érezték, hogy kedély, érzelmevilágilag kézzel és lábbal otthon vannak; szabadon téve azt, a mit a vágyó szív parancsol, a szünidő, a nyugalom ohajt, a boldogság megkövetel. Szabadon téve

ha felkeztüözött kezekkel is. A kenyérkereset miatti aggodalom, a lét miatti küzdelem felledve van itthon, az ideiglenes válaszfal leomlik a szülővárosban, a lelkek közlekedése, a szívek ömlengése megengedtetik a gyermek évek helyén, a vidéki város megszentelt talaján — s ha a serdülőkor, az ifjuság testben fejlődötté, lélekben erősödötté lesz — akkor ha egy kicsit magasabb fejfel, megcsivilág által sápadttá tett arczczal is megjelenünk — tervek készitünk az egymással való közeli érintkezésre azokkal, kikkel együtt fejlődünk, a gyöngébb neműekkel. A „közeli érintkezés” vágya jótékony czélú táncvígalmra, társas összejövetelre sarkall, hová formának okáért azok is megjönnek, kikkel akkor szeretünk legkomolyabban, legérdekesebben beszélni, mikor az ifjúkori álmok helyét a való készűl elfoglalni, mikor telekkönyvi ki- és betáblázásokról, átíratásokról stb-ről van szó. Erre azonban nincs szükség, ha bált akarunk adni; az a tárgyalagos tapasztalás, a kézzelfogható meggyőződés csakis ily „házasulandó” ténfogyasztónál nyerhet kellő érvényesülést.

A gömöri otthon szeretetreméltóbb a pestinél, mert a gömöriek faja, neme, osztálya jobb, kedvesebb mint a fővárosé. Ezt bizonyítja a jótékonyág által megnepeült vasárnapi bál, melynek tartalmát a bőkezűek, fényét, illatát a sok szép(ek) adták meg, kik lerovták a meleg idény fiatalok által kért adóját elanyyira, hogy mi igazán szeretnők tudni, vajjon a segélyzési alap növekedéséért buzogtak-e, vagy magáért az ifjuságért. Annyit tudunk; hogy táncoltak (csupán) a tánczért, de táncoltak (szépen) a fiatalokért.

A „Három rózsá” ez estei minden vendége el volt ragadtatva a fény, kedvesség és szépségek által, — a rendezők pedig a népszerűség által. Bizony az idők sanyarusága senki-nek sem jutott eszébe, pedig nem takarta el a beszédes arczot semmiféle álarcz. Mindjárt az első négyest 76 pár táncolta. Pezsegett a jókedv, folyt a jó bor, udvarlás, játékoska, hódított a báj, hódolt a szív, megittasodva a nyájjasság és szépség derűjében mosolygó arczoktól. Még a nyugalomra szánt tagok is, neki indultak és ugyancsak teketóriáztak, habár nem kortársnők villanyozó karjain. Kapacitálva lettek itt azok is, kik erősen fogadták, hogy sem farsang előtt, sem utána nem hódolnak

Fölhívás a gömörmegeyi tan-szermuzeum ügyében.

„A gömörmegeyi általános tanítóegylet” 1877. aug. 22. nagján Nagyrőce várzásában tartott kögygyülésének határozából Rimaszombatban egy megeyi tanszermuzeum létesítése rendeltetvén el, az egyleti bizottmány, — ügyrendének 4. f.) pontja értelmében — alulirt bizottságot ez irányban megindítandó működésel bizta meg.

Midőn a bizottság ezt tudomásul hozza, tisztelettel fölkéri a tanítóegylet tagjait, valamint a nevelés- s tanügy barátait, hogy a tanszermuzeumot adományokkal támogatni méltóztassanak.

A tanszermuzeum köszönettel fogad el: a) minden oly tárgyat, mely a szemléltető oktatás czéljaira szolgál, nevezetesen: kitömött vagy borszeszben vagy egyébként preparált állatokat, állatrészeket, szárított növényeket, ásványokat; ugyszintén természetani és vegytani eszközöket, készülékeket, szereket, történeti s földrajzi képeket, gőmaöket, mérőeszközöket stb. nemkülönbén gazdasági és tornászati eszközök mintáit, ajzait, gazdasági és ipari termények mutatványait, valamint egyéb tanszakra értékesíthető tárgyakat; végre iskolapéletek és butorok rajzait és mintáit. Elfogad továbbá:

b) oly tanszereket, melyek a muzeumban oly czélból állittatnak ki szerzőik vagy tulajdonosaik által, hogy azokkal a közönség és a tanfőriak megismerkedvén, megszerzetésük iránt tájékozást nyerjenek. E tekintetben a muz. bizottság közvetítéséjébe vehető.

c) Elfogadotnak ezeken kívül ugy e régiségek (eszközök, fegyverneműek, pénzek, érmek, edények, okiratok, nyomtatványok stb.) mint általában a közművelődés, az ipar és

Terpsichore Madame ő nagyságának. Hja, mikor még az t—dó is földi mennyországgal cserélte fel a földöntuli purgatoriumot, még ő is tétet hajtott, mint a templom fagyos kövein Madonna előtt, tönjénezt és zsolozsmákat zengedett, pedig feljéje nem egy vádaskodó pillantás röpült — a szögletekből. — A benevolus jeleuvoltak hallgatói éa szemléői lehetek a neki tüzesedett tánczosok és tánczosnőknek, a bővös hegedűsönök, a 18-tól 24 évesek boldogságának, üdvözülésének, a magasabb koruak megelégedésének. E sorok írőja is megbámulhatta azt az üde ragyogó „kedves”-t egészséges és fiatalág rózsáival arczán. Megbámulhatta (és mégis bámulta), s az igéző pillantás, csengő hang, hódító mosoly, pokoli varázs volt szívére, mégis alig várta, hogy átölje annak karesú derekát, át is ölelte volna, de valami azt susogta fülébe: ne tedd, nem szabad! Így hát másfelé fordítá irigy szemét, egy csinos lelkemecskére, ki furcsa érzésekkel néz az epizodokat, harmatos arczoskájának két gyémántot rejtő gödre ugyancsak táglult egyesek megpillantásakor s a lelkes mama alig győzte hallgatni türelemmel a sugdosást, mely kiesikéjének kínjait lett volna hivatva megnyhíten. De hiába, a szoknya még nem fodros — a haj még nincs tekeresekbe fűzve, bár az érzések hullámfóirai ugyancsak hánykódnak a fölszínen, majd a jövő tavaszlon! addig a rimánkódó kifejezések némuljanak el. Oltsd el szikrázó szemeid tüzet, vond fejecskédet vállaid közé, mert megszegyenülz!

Most pedig vonjuk be vitorláinkat, a 30 kros szabadságnak vége — — ébredjünk, pity-mallik, különben is veszélyes ily magunkfélének sokáig ily helyen ögyelegni, mert még poétaságra vetemedünk. Azután meg nem akarjuk koezkáztatni reputációnkat, nem akarjuk, hogy arczunkról olvassák le a fej ábrándos gondolatait, sem az árvaság boros érzelmeit. Megitélnek.

A szépek koszorújának minden egyes virágszálát nem említjük meg. Mert ha stb-it használunk, megróvnauak . . .

A bevétel 100 frton felül való volt. Mondja aztán valaki, hogy krachos időket élünk, hogy az állapotainkat jellemző viszony meglátszanak rajtunk?

F-I BÉIA.

TÁRCZA.

SZÉP ALKONYAT VAN.

Szép alkonyat van, lány csend ül a tájon,
A szellő hallgat, a lomb nem susog;
Körültem mindent meglepett az álom,
Csak én magam nyugodni nem tudok.
Kondul az estharang, imára szőlit,
Áthatja hangja vérző szívemet,
S felkelti minden szunyadó lakóit:
Rég elpihent fájd emlékimet.

Es képzetemmel messze multba szállók;
Megint hallom az édes dajkadalt,
Előmbé jönnek tündér gyermekálmok,
— Közöletek hogy mindenik kihalt! —
Szelid anyának édes biztatása:
Ne félj fiam, míg én leszek veled . . .
Majd égető könnye, reszkető áldása,
Hogy utolszor ölelt meg engemet.

Tovább tovább! e kép előttem
Derűtebb lett hogy ifju lettem én;
Ábrándok álmát új álomba szőttem
A drága otthon csendes tünhelyén,
Aztan kiléptem küzdelemre készen
Szent áhitattal csüggettem a jövőn;
Felemelt fővel a tengernyi vészben
Előre törni lelkeim vágya lón.

De csüggedetten állok már a harcban,
S még nem találtam, amit keresek:
Az üdvöt, békét, csendes hajlékodbán
Szelid szerelmem, szép családi ég.
Balsors viharja eltaszit a parttól
Hogy el ne ériem a gyöngéd kezét.
Mely letörülve izzó homlokomról
A küzdelemben támadt cseppeket . . .

Szép alkonyat van, lány csend ül a tájon,
A szellő hallgat, a lomb nem susog,
Körültem mindent meglepett az álom
Csak én magam nyugodni nem tudok
Vivódom egyedül, vivódom egyre,
Órok vivódás immár életem,
Sajkám kidobva a nagy végtelenen,
Pihenő révbe ha nem vihetem

PETŐ PÁL

gazdaság minden ide alkalmas tárgyai, habár azok nem mint tanszerek értékesíthetők is, de a melyek egy később létrehozandó általános megyei múzeum alapjául fognak szolgálni.

Ezeknek folytán hazafiai bizalommal kérünk mindenkit, ki ezen a közművelődés tekintetében nagy fontosságú vállalat iránt melegen érdeklődik s módjában van a czélt előmozdítani, hogy szives adományait Rimaszombatba a megyei tanfelügyelőséghez jegyzék mellett bérmentesen beküldeni méltóztassék.

A tanszerek begyűlendő többes példányai a gömörmezei iskolák közt lesznek kiosztandók.

Az adományok időnként a megyei lapok útján nyugtáztatnak.

A tanszermúzeum a látogató közönségnek nyitva áll.

A MEGYEI TANSZERMÚZEUM BIZOTTSÁGA.

Az 1880-ik évi aug. 12-én Pelsőczön tartott rendkívüli megyei bizottsági közgyűlés jegyzőkönyvének kivonata.

Szontagh Bertalan alispán bemutatja a IV-ik honvéd kerületi parancsnokságnak f. évi augusztus 6-ról 4244. sz. a. intézett hivatalos átírását, melyben azon örvendetes eseményről értesít, hogy ő császári és kir. fensége József főherceg a m. kir. honvédség főparancsnoka szemle útján megynket is meglátogatta s a közlött uti terv szerint f. hó 25-ik napján délutáni 1 óra 35 perczkor Tornallyára vasuton fog megérkezni. Felhívja ennélfogva a közgyűlést, hogy azon őszinte szeretetnek és benső ragaszkodásnak, melylyel e megye közönsége a főherceg ő fensége legmagasabb személye iránt viseltetik, — méltó kifejezésül, megérkezése alkalmával Tornallyán a vasuti indóháznál leendő ünnepélyes fogadtatására és hódolatteljes üdvözlétre egy számosabb tagból álló megyei bizottságot küldjön ki.

Alispánunk indítványa általános helyesléssel és örömteljes lelkesedéssel fogadtatván, ő csász. és királyi fensége József főherceg ünnepélyes fogadtatására és megynék közönsége nevében hódolatteljes üdvözlésre bizottság küldetik ki s tagjaul Szontagh Bertalan alispán, Szentiványi Miklós, Radvánszky Károly, gróf Serényi László, Tornallyai Zoltán, báró Vay Aladár, Hámos Árpád, Jankovich Miklós, id. Hegyessy Sándor, Hegyessy Ede, Mikola Gy. Nagy Pál, Balogh Béla, Szilárdy Oktáv, Molnár Viktor, Abaffy Gusztáv, Draskóczy László, Szentmiklóssy Antal, Szentiványi Árpád, Szentmiklóssy István, Batta Samu, szbiró, Szontagh Zoltán, szolgabírói segéd, Hámos Aladár, Fáy László, Fáy Viktor, Szentpétery Sámuel, Szarvas János pelsőcz város bírja, Fridrick Vilmos, Máriássy Mór, Máriássy Géza, Schlosser Albert, Gál János, Czékus István superintendens, Markó Sándor, Erössy Lajos, Andrásy Manó gróf, Meskó Samu, dobsinai polgármester, Gömöri Gusztáv, Dobay Vilmos, Hornbreher Frigyes, Márton János, Jankó Miklós, Sebők Pál, Hevessy József, Hoffmann Vendel, Gromer Elek, Hámos László, szbiró, Nagy Sámuel, Latinák Rudolf, Bartoffy András nrőzei polgármester, Mihalik Dezső, Madarász Jolsvai polgármester, Madarász Samu, Gömöri János, Remenyik Ede, Kirinyi Aurél, Galó János, ratkói főbíró, Szabó György, rszabti polgármester, Marton Rudolf, Harmaey Béla, dr. Szabó Samu, Farkas Ábrám, Máriássy Andor, Török Bálint árvaszéki elnök, Hevessy Bertalan árvaszéki ülnök, Sándor Béla szbiró, Kubinyi Gusztáv szbiró, Bernemisza László első aljegyző megválasztatnak és fehhivatnak, hogy folyó évi augusztus hó 25-ik napján délutáni fél egy órakor Tornallyán a vasuti indóháznál — lehetőleg magyar (disz) ruhában jelenjenek meg s főispán ur ő méltósága vezetése mellett thatóságunk részéről és nevében József főherceg ő cs. és királyi fenségét hódolatteljesen fogadják s üdvözöljék.

A bizottság tagjai egyszersmind felkértenek, hogy saját fogataiknak a késérthez csatlakozva — Jolsvaig a menetben részt vegyenek.

Miről a megválasztott bizottsági tagok jkönyvi kivonatban szabályszerűen értesítetnek.

Kelt mint fent,

jegyzette és kiadta:
BORNEMISZA LÁSZLÓ,
első aljegyző.

SZINHÁZ

Augusztus 21.

E heti műsorban összesen is két darabról kell megemlékeznünk. Ha nem ismernők tisztünk, nem volnánk meggyőződve, hogy nézeteink helyessége, okaink alapossága a szai bírálatok megírására készlet, úgy meg sem kísértünk ily előadásokról kritikát írni, de mert figyelemmel kísértük eddigéle a színiügyet — ha hibázhatunk is, de mondhatunk jót és hasznavehető — kell, hogy dicsegeteink mellett gáncsaink, megrovásunk is helyet találjon.

Szombaton Bussai Clarissa jutalomjátékául Dóczy Lajos 100 aranytal jutalmazott vigjátéka a „Csók”. Nem tudjuk e társulatnál senioratus vagy érdem szent engednek-e jutal-

mi darabokat. Az első eset itt nem állhat természet okoknál fogva, a másik pedig azért, mert Bussai Clarissa nem az a színésznő, ki pályáján szerzett érdemekkel hódítani volna képes a közönséget. Felfogási, alkotási képessége, monoton játéka sehoggy sem enged még csak középszerű színésznőre is sejtetni. Láttuk a „Csók”-ban. Az igazi költészet melegével, illatával, fényével irt e darab arra volna hivatta, hogy szikrázó elmésségével váltakozva ragyogjon, egy csapásra hódítsa. Színészeink e klaszikus mű legzeab gyöngyeit hullatták porba, megmérhetlen távolságban maradtak a költő-szerző mögött; úgy tetszett, mintha nem is értenék, amit mondanak. Az előadás teljességel nem sikerült; pedig költős volt, amennyiben inkább a sggó játszott mint ok. Készületlenség, felnemfogás, szerep-nemtudás jellemeztek az előadást. Bárdi jó szavalt, szabatos kijelzéssel sem érheti el ily műben a czélt, a szó gyorsan elrepül, a hallgatóság alig értett (ki) valamit. Ács Irma királynéja kelletnél gyengébb, lágyabb volt — inkább asszony, mint királyné. A kedves és elms Maritát egy vonásában sem találtuk meg Bussai Clarissánál, egy betűjét sem hittük el annak, a mit mondott. Semmi tűz, semmi hev. Krémer, hogy idézzünk, semmi módon nem tudta kibékíteni magában a „kéyszerűség” és „alkalom” paraboljának szellemus magyarázóját az együgyű paraszt fickóval. A szenvedélyes, féltékeny Angellát a legrosszabbul, legközönségesebb színekkel rajzolta Simándinó. A darab hőseiben Adolár—Andreóban (Ferenczyben) feltaláltuk az előkelőséget; de ruhájában nem a disz, — akár don Juan de Bazan — nem mondjuk meg, milyen helyen. Egyelőül ő volt, ki, leszámítva okadatolt kedvetlenségét, characterizálásával számot tarthatott a műértők becsülése. A pap epizodjaiban Romvári derűltséget okozott. Bunyit az egészről, mihez commentálás-ként hozzátesszük — hogy Pelsőczy szerepéből egy jó szót nem tudott, a navarrai főurat magyar kalapban jelentet meg, egy Sobrinus páternál a reverendat térdig érő reggeli kabát-féle — alóla kilógó német nadrág — képviselő; jó, hogy frakk vagy kaputban nem szerepelt.

Hétfőn „Egy rossz ember” elmaralt, 3 szálból állván a publikum.

Kedden, a királyi felszázados jubileumának emlékére disz előadás, Kóródi 100-aranyos műve a „Legény bolondja”. E mű, mint jól jegyzék meg a lapok, egy bekötött szemő, tapogatózó tehetség első műve. „kísérlete”, ki előtt a mese megalkotása, a bonyodalom szövése, megoldása, a színműírás ezder apró törtélya, terra incognita. Az első felvonása ér valamit, annak elején van egy kis expositio, egy kis érdekesség, a másik kettőben semmi. Szűcs György és Kata feldolgozása igazi realismus, a többi meztelen naturalismus, a mi jogosulatlan; avagy a legtöbbször naturalistice jellemzése nem ütökzik-e össze az aesthetikai érzéssel? Szűcsné s a többi paraszt asszony mind oly személyek, kik elárulják a szerző rossz izlését. Egyébként, ami kiemelendő benne, nem más, mint nyelvezete s a jellemzések bizonyos eredetisége. A darabban kitűnt Vánzély Irma, ki tűzről pattant Kata volt, gnyjtó, tüzes dalival jó hatást csinált. A többinél értelmetlen beszédet, nyavalygást, izetlenséget tapasztaltunk. Kövi, és Irma, és Aranyossy ugyan mindent elkövettek a sikerért, de az nem pótolta a hézagot. Az előadás tetszeli sokaknak, amit az elözetes reklamnak s a mulattató furcsaságoknak tulajdonítunk; a nevetést igen könnyen elő lehet idézni genialis rendtelenséggel.

Csütörtökön a színpadon bűvészi előadás. Erről referálni nem a mi tisztünkhez tartozik.

Pénteken: „Peleskei notárius”. Gaál József e régi, jó bohózata csak egy kis ügyességet, összevágó előadást kíván és sikerre vezet. Hubay notáriusa, Kövi Gázsija, Pelsőczy bírja jó alakítások. A vasas németek hortobágyi jelenete élénk, mulattató. Romvári a völegény szerepét egészséges humorral, meglepő képességgel személyesíté, kötszer is kihívták. Szabó dalolással tetszést aratott, Egy-két izetlenséget, csoportozati illetlenséget leszámítva egészben jól sikerültnek mondhatjuk a pénteki előadást.

Őshello drámai szerepében Bárdit kiemeljük.

HELYI ÉS VIDÉKI HIREK.

— **Jelen számunkkal** megkezdjük a „Carnokban” Sue Jenő jeles humoros regényét, „Kühn Herkules kalandjai”-t, Bácsi János ügyes fordításában.

— **A király születésének** 50-ik évfordulóját városunk is megünnepelte. Az isteni tisztelet testületi látogatásával, üdvözlésekkel, a tornyok és közházak fellebégzésével és este fényes kivilágítással járult az országos ünnep emeléséhez. Reggeli 9 órakor a róm. kath. templomban kellő segédlettel ünnepélyes isteni tisztelet — Te Deum — vette kezdetét, a közkedveltség plebános, Mészáros Bálint által összeállított énekkar közreműködésével. Megyénk fő- és alispánja, városi magistratus, törvényszék, adóhivatal, pénzügyörög — az egész hatóság — teljes számban jelen voltak, ünnepi diszben. A ref. és ev. templomokban szintén solemnis actus végeztetett. Az izraelita imaház hason módon osztagozott a jubileumban. Sajnosan esett, megütközéssel fogadtatott,

hogy a rabbinus ur, daczára az illetékes izraelita intelligencia tiltakozásának — némajól végezte functióját. Este fél 8-kor a város polgársága s lakossága, a házak lehető felvilágításával és kivilágításával örömet járult az ünnepély emeléséhez. Igen szép látványt nyújtott a köztér, a megyeháza, „Három rózsá”, takarékpénztár, czukrázda stb. A főútcán diszes, kivilágítási spectaculumot adott a Stefanovics nyomdász ablaka. A temetőútcán meglepett Bak-say kereskedő lampionos erkélye és dr. Szabó Sámuel épülete. Az egész fényesen, illő módon sikerült, mihez járult Ferenc zenekarának működése a piacon. Mindez a polgárság, a hivatalnoki osztály nemes; ézületének kifolyása. Este a fő vendégloben banquetto rendeztetett, alkalmat szolgáltatva ő felségére mondott elmes toastoknak.

— **Fégyelmezésül.** A helyben működő színtársulat jeles primadonnájának Vánzély Irának f. hó 28-án (szombaton) leend jutalomjátéka. A kedvelt színésznő darabul Lukácsy határos népsziumvút a „Vereshaju”-t választá. Bár a társulat e legjelesebb nőtagnak neve elég kezeséget nyújt a sikerre, mindazáltal kötelességünknek ismerjük az „érdem” méltánylására, a jutalmazandó kitüntetésére a legmelegebben hívni fel a közönség figyelmét, remélve, hogy tömeges megjelenésével, pártfogásával adand kifejezést kedvezze iránti rokonszenvének.

— **Kanász bosszú.** T—iban egy, a maga nemében páratlan eset adta elő magát, melyet egész meztelenségében közölnünk tiltja az irodalmi tisztesség, de mint a népéletet jellemző — tanulságos — dolgot lényegében előadjuk. Egy kanász szerelmi féltékenységében erősen kételkedett helyre felesége hűségében, miőt is igyekezett kézzelfogható meggyőződést szerezni. Bojtárjának maghagyja, hogy ő szinleg két napra elutazozik, az alatt igyekezzék hűtlen életépárját körülvenni, nem riadva vissza a furfang semmiféle nemőől. Teljes felhatalmazást ad neki. Ő majd „gyertyavilág” mellett az ablak alatt nézi a változatos epizodokat. Ugy történt. A csinos kanászbojtár csakhamar meglágyította a menyecske szívé, a szerelmi vallomások egymást követték. Adott jelre a férj betoppán — illő módon elnaspárgolja a hűtelen, vála-ztást engedve neki, hogy agyonlője-e vagy világnak bocsássa. A nő mindenre kész volt, csak el ne veresék a háztól. Az Othello szerepét vió „férjemuram” reggelig gondolkozott, ekkor a feleségét s a bojtárt egyaráshoz kötötte — lánczozal — maga puskát fogott, előttük ment, végig kísérte a falon folyást dalolva: „Jól jár-tál te szép virágszál...”

— **Szerencsétlen eset.** F. hó 17-én egy társaság vadászott Rozsnyón a fürdő feletti erdőben; a vadászatban a csucsoni ev. tanító és fia is — szintén tanító — résztvettek. Midőn mindenik elfoglalta állását, a hajtók egyike kiáltja magát: „ott szalad a nyul!” — A csucsoni tanító legközelebb állva csőszö-zött, tüzelt, amint a hűvés eldőrdült — egy bokor mögöl egy alak egyenesedék fel s „jaj apám!” kiáltással összerogy, meghal. Az atya saját fiát lötte agyon — véletlenségből, mert a fia állását elhagyva, a bokor mögé állt, de egy, hogy az alatta álló apa nem látta. Az orvosi boncolásnál kitűnt, hogy 26 nyulsrét találta, ebből 4 a szíve furódott.

— **Ritka tüneny.** Rozsnyói levelezőnk írja, hogy f. hó 16-án este fél tíz órakor a csetneki vásárról Rozsnyóra jövök holdvilágnál igen szép és tartós szivárványt láttak — ami mindenestre rendkívüli.

— **Sajnos tudomásunkra** jutott, Ferenczy Alajos, a helyben működő színtársulat legjobb, legérdemesebb tagjának eltávozása. A meghasonlás okozta visszalépést azt hisszük, a társulat fogja megérteni, mert jobb erőből, buzgóbb tagról — mostani körülményei között — aligha gondoskodhatik. Ez a mi véleményünk és a közönség is, melynek „kedvence” volt Ferenczy.

— **A Gömör-Kishonti ifjuság köre** — alaptökéjének gyarapítása szempontjából az egylet tagjai által Rimaszombatban tartott táncmulatság alkalmával a következő felül-fizetések eszközöltettek: Bakray József 70 kr, Barányi Gusztáv 50 kr, Barna Imre 70 kr, Beliczay László 1 frt 40 kr, Benkovich Pál 20 kr, Birnstingel család 140 kr, ifj. Bronts István 70 kr, Buza János 80 kr, Csider Antalné 40 kr, Dr. Denecke Caesár 70 kr, Ethey Károly 1 frt 50 kr, Fábry János 50 kr, Hamaljár Károly 1 frt, Heinrich Lajos 70 kr, Justitoris Endre 70 kr, Kalla Mihály 80 kr, Lipzay Andor 70 kr, Liszka József 1 frt, Löwicz György 1 frt, Dr. Marikovsky Gusztáv 1 frt, Miskolczy Gyula 20 kr, Dr. Pévek Mór 1 frt, Papp Ferencz 70 kr, Papp József 20 kr, Percz Sámuel 70 kr, Perjény Lajos 70 kr, Petry Gyula 1 frt 70 kr, Richter Vitaszné 20 kr, Simko Ferencz 3 frt 80 kr, Soós Ferencz 1 frt, Dr. Szabó Sámuel 70 kr, Szakáll Andor 70 kr, Széplaky Lajos 40 kr, Szügyi Zsigmond 50 kr, Vozorik Gyula 20 kr, Záborszky Klementina 1 frt, Záborszky Vilma 1 frt, Tiboly S. 2 frt, Szontagh Károly 60 kr; Fogadják a t. felülfizetők az ifjuság legszíntébb köszönetét. Végül nem mulaszthatja el az ifjuság köszönetét kifejezni Rimaszombat város tekintetes tanácsának a táncterem díjmentes átengedéseért, valamint Mikulik Eszter urhölgynek is, ki a Gömör-Kishont megye színeiből kiállított jelvényeket szives volt díjmentesen az ifjuság

rendelkezésére bocsátani. Az ifjuság nevében: R ó t h L á s z l ó.

— **Jótekönyvezeti műkedvelői előadás.** A gömörmezei általános tanítóegylet és az „Ervös-alap” javára Jolsva városában a vendéglő nagy termében 1880. augusztus hó 24-én (kedden) tartandó hangverseny műsorozata: Első szakasz. 1. „A költő és pór” dalmü nyitánya, négykézre; zongorán előadják: Nagy Albert és Terray Béla urak.

2. „Tetemre hívás” Arany Jánostól, szavalja M darás Ernestin k. a. 3. „Sobri dal” Dreyschocktól, zongorán előadja Vozáry Augusztina k. a. 4. Népdalok előadja Maklár Irma k. a. 5. zongorán kíséri Fábry Aranka k. a. 5. „Lengyel himnusz” kettős, hegedűn előadják: ifj. Nagy Lajos és Ratkovszky Árpád urak. Második szakasz. 1. „Kis herceg” operetből egyveleg, négykézre zongorán előadják: Fábry Aranka és Fábry Ida k. a. ok. 2. Szavalt. Előadja: Terray Béla ur. 3. „Büvös vadász” dalmü tenor-árija, előadja: Dr. Hirsch Géza ur, zongorán kíséri: Vozáry Augusztina k. a. 4. Népdalok a „Piros bugyelláris” népsziműből, előadja Terray Béla ur, zongorán kíséri: Nagy Albert ur. 5. „Magyar Ábránd” Ábrányi Kornéltól, zongorán előadja: Fábry Aranka k. a. 6. Népdalok, kettős, hegedűn előadják: ifj. Nagy Lajos és Ratkovszky Árpád urak. Befépi díjak: első hely 1 frt, második hely 70 kr, harmadik hely 50 kr, állóhely 30 kr. Jegyek előre válthatók Jurin Samu tanító úrnál Jolsván. A hangverseny után táncmulatság következik. Belépti díj a táncmulatságra: 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirtálpilag nyugtáztatnak. A hangverseny kezdete 8 órakor.

— **Hibaigazítás.** Mult számunkban egy általános elterjedt hírt, Gresics József öngyilkosságát regisztráltuk. E hír tévedés, mert a t. ur él, egészséges. Pedig mi megbízható egyén által voltunk értesítve.

— **Losonczon,** mint e lapok olvasói előtt tudva van, egy ott-megjelenő társadalmi irányu hetilap biztositására egy bizottság alakult, mely Kishalmy Ferencz ismert ügyvéd személyében megválasztotta a felelős szerkesztőt, ki már az előtt is ily minőségben vezette a „Losonc és Vidék”-t. Amint a kiadótársulat bizottsága megindította a lapot, néhány ur a „L. és V.” nyilttéri rovatát igénybe vevén, amugy magyarmiskásan bánt egymással, nem kimélve személyt, nem válogatva a szót, oda-oda mondogatott egyik másikának stb. Ezen nyilttéri czikk megjelene után a lapbizottság összesen és egyenként négy tagja a szerkesztőt keményen megróta, sőt később fel is mentette a lap szerkesztésétől. Ez eljárást tisztünkbe vágólag incorrectnek kell neveznünk, mert jól ismerve a „Losonc és Vidék”-nek minden mozzanatát, tudjuk azt, hogy a bizottság tagjai azon elvet fogadták el, hogy a szerkesztő függetlenségére a szabadságban tenyésző igazság érdekében befolyást gyakorolni nem akarnak és nem fognak mégis akartak. Egy szerkesztő függetlenségét fel nem adhatja, egy társulat — és azok egyesének eszköze nem lehet. Igen lévesen gondolkodik tehát az a bizottság, mely erkölcsi garantitit nyújt lapja szerkesztőjének működéséhez és mégis befolyásolni akarja azt, oly működési tere önjárván uszítani azt, hol felelőssége nem lenne egyéb üres szóval, értéktelen üvegdarabnal. . . . Ezt jegyezzük meg, tiszta igazságot merítve ki Kishalmy ur most kicsajtott rópiratából.

TANÜGY.

A családi és iskolai nevelés egymáshoz való viszonyukban.

III. Napoleon egy alkalommal ezeket mondta: „A gyöngéd és eényes anyától nyert első nevelés van anyai befolyással jövönkre, mint a legbecesebb természeti tulajdonságok.” A szellemes uralkodó e nyilatkozata a mily igaz, ép oly fontos és szükséges elve az anyának, ki valóban nevelni akar.

Mert ha nem is vagyunk minden tekintetben követői Cartesiusnak, ki azt állítja, hogy az ember lelke kezdetben csak egy üres lap, melyre a tapasztalás (nevelés és nevelődés) írja föl betűit s ez által a nevelésnek mindenható-ságot tulajdonít, de mind a mellett el kell ismernünk, hogy a legtöbb esetben a nevelés teszi az embert azzá, a mi. Igen kevés az olyan kivétel, midőn a gyermek saját ereje egészen más utra tereli a tapintatosn előirányozott szülői nevelést, hanem igenis a nevelési tapintatlanság eszközi a legtöbb esetben azt, hogy a gyermek épen ellenkezője annak, mié szülője nevelni akarta. Ily nevelési tapintatlanságnak kell neveznünk azt az eljárást is, midőn az iskolába küldött gyermek otthoni és családi neveltetése között vagy semmi, vagy épen fordított viszony létezik.

Ha ohajja a tanító, hogy a tanodai nevelésnek sikere legyen: akkor befog hatolni növendékei családi életébe is, s figyelembe venni mindazon okokat, melyek az ő értelmi és erkölcsi kifejlődésükre emelőleg vagy rombolólag hatnak a családi életben. Nagyon természetes, hogy e körülmény a nevelés helyes eszközeinek megválasztására nézve nagy fontosságú, épen azért nagyon bámulatos, hogy a szülők, kiknek első sorban kell szivökön hordozniok gyermekeik jövendő boldogtágát, mily sok eset-

ben gátolják a beavatkozást, nem törődve azzal, hogy mi történik gyermekeikkel az iskolában. Megelégszenek azon időszaki kimutatással, melyet a gyermek magáról hoz, (ha nem jó akkor a tanítót okolják) — megelégszenek azzal, ha a növendék felsőbb osztályba léphet, de a többire semmi gondjuk. Neveljen a tanító a maga módja szerint, ők úgy is tudják a maguk kötelességét.

Ha lelkiismeretes tanító keze alá kerül az ily szülők gyermeke, akkor legalább részben van segítve a bajon, mert ő tapasztalván a szülők részvétlenségét, vagy sokszor tudatlanságát és könnyelműségét, mi az elhanyagolt növendéket még rosszabbá teszi, önmaga keresi föl a szülőket, s komoly gyöngédséggel emlékezteti őket hivatásukra s beavatkozásukat a gyermek iskolai életébe felkéri. De kérdjük, van-e alkalma a lelkiismeretes tanítónak is mindekor azt tenni? Nem akadályozza-e ezt a legtöbbszór növendékeinek nagy száma, vagy más körülmények?

Nincs nagyobb lívánalom a nevelés-ügy munkáin részéről, mint az, hogy a szülők pszichológusok is legyenek egyszerűen, s tudják azt, hogy a gyermek egyenlő hajlammal bír jóra és rosszra, de az utóbbi ingerének jobban hódol, mert hiszen ránk felnöttekre is áll, amit a latin költő mond: „Video meliora proboque, deteriora sequor.” — Látom a jót, helyeslem is, mégis a rosszat követem. Tehát a növendék vallás-erkölcsi állapota hívja föl leginkább a szülők, vagy azok helyetteseinek figyelmét. Már pedig, ha ezek csupán a bizonyítványba irt — sokszor kierőszkolt — érdemjegyet tekintik, a helyett, hogy a tanuló erkölcsi és értelmi összehangzatos kifejlődésére tekintenek, nem teljesítették a legszentebb nevelői kötelességet.

A szülők beavatkozása nélkül minden nevelői törekvés hajtórést szenved. Tudjuk azt, hogy a családi nevelés nem lehet minden tekintetben összehangzó az iskolával, elég ha főbb vonalaiban az, de a szülők személyes beavatkozása a növendék tanodai életébe, érdeklődésé és részvéte annak erkölcsi és tanulmányi állapota iránt, okvetlen megkívánható. Joggal követelhető továbbá, hogy a szülők vagy gondnokok figyelme oda is kiterjedjen hova már a tanító nevelési működése nem hathat t. i. a családi szentélybe. „Exempla tradunt” mondja a latin közmondás s épen azért a szülők vagy gondnokok jó példaadása szóban úgy mint tetteiben, a gyermekek erkölcsi tökélyesülésének leghatásosabb mérvveszeje. De nemcsak otthon, hanem a házon kívül is, az iskolába járás s onnan jövő, a szóalkotás s társalgás idejében a leggondosabb felügyelés szükséges. Az atyai szigor soha se igyekezzék enyhíteni az anya túlzott gyöngédsége.

Hányszor hallottunk rá példát, hogy a legjobb szülők s ügyes tanítók neveltjei mily rosszak s mint hoznak az egész családra áldás helyett átkot. S mi ennek az oka? Tisztán az, hogy a szülők tisztán megelégszenek saját nevelésükkel, mely csak az otthonra s a tanítók a magukéval, mely csupán az iskolára terjed. Kölesönös beavatkozásról szó sincs. Így tehát mily tég tere van a csupán érzelmei csapongásának hódoló gyermeknek a rossz pajtáskodás örvényébe sodortatni, hová, ha a szülő ideje korán nem nyújtja mentő kezét, menthetetlenül elveszett; s mily gyakori az ily esetek száma a mai világban.

A társadalom minden osztálya nagyszámú proletáriátusról panaszkodik, s kol van ennek a szülő oka? Az elhibázott nevelésben. Ha minden szülő és nevelő szem előtt tartaná a nevelés végcélját: akkor bizonyára nem sajnálna semmi eszközhöz nyulni, kerüljön az bármilyen áldozatába is. Mert valamint a hegyek alkatrészei is csak porszemek, úgy a nagy bűnök a teljes ronlottság az elűzött kis hibák s hamar megbocsátható (z) gyermekkorai vétkek szülőitjei. Pedig mily nagy igazság rejlik a költő eme szavaiban: „Principiis obsta — sero medicina paratur” — Ha jól akarunk nevelni semmi hibát, ha még oly csekély is, nem szabad kellő dorgálás nélkül hagyni, ha azt akarjuk, hogy a tanítók nevelése sikeres legyen, magunknak is kell közre munkálnunk, nemcsak semmi, hanem szilárd viszonyt kell kötnünk az iskolával s amennyire csak lehetséges nevelésünket azéval összehangzó irányba kell terelnünk. Azon esetben pedig, midőn a szülők gyermekeik nevelését idegen kézre bízni kénytelenek — főleg a középtanodai nevelésnél — a tanárnak kiváló feladata a növendék házi életére felügyelni s megállapítani a viszonyt a gondnok háza és az iskola között. Hivatalbeli kötelessége ez főképp az osztályfőnököknek, kiknek biztos paedagogiai tapintatáról a jöhírű tanítványoknál, a szülők meglehetnek győződve.

Ari pedig a módokat illeti, melyek a család és iskola közötti viszony megállapításánál előnyösek, a következők: Tudakozódás az ifjak erkölcsi és tanulmányi előmeneteléről a tanítók vagy tanároknál; a nevelési teendők megbeszélése; érdeklődés és részvétel a tanuló vizsgálati s egyéb nyilvános tanodai ünnepeken.

A viszony megszilárdulását eszközlik továbbá: ha a családban a gyermekek erkölcsi és tanulmányi vezetése a figyelmzés, jutalmazások és büntetések természetesen módon s az iskola szellemében történnek, ha az iskolai kötelesség teljesítését, s e között, s e tulajdgos gyöngédség, vagy épen „félszeg szeretet”

nem sérti, ha a szülő, vagy annak helyettese tudja, hogy mivel tölti a gyermek az időt, ha óvja őt gondosan a rossz társaktól, ha figyelemmel kíséri minden tettét, nehogy az érzékek rabja levén, gyermekkori kicsapongások vagy épen titkos bűnök rabja s egyúttal áldozata legyen. S ily jótékony közrehatás által a család és iskola közötti viszony erőssé, mindkettőnek nevelési eljárása egységessé s összehangzotossá fog válni; az elemi és középtanodai oktatás eléri célját, dacára a mai korszellemnek, mely szerint „pecunia est rerum domitor” s nem a vallás, nem az erkölcs, nem a tudomány, nem a mesterség.

EGY PAEDAGOGUS.

Kivonat

a rimaszombati egyesült prot. gymnasium tanárkara által f. 1880-ik év aug. 14 ik napján tartott gyűlés jegyzőkönyvéből.

1. Mindazok, — kik a rászombati gymnasium növendékei közül kosztára, vagy szállásra tanulók: elvállalni hajlandók, — kötelesek a tanév megkezdése előtt legalább 8 nappal az igazgatónál jelentkezni, s ott a kiadandó szabák számát és nagyságát bejelenteni.

2. Tanulók csakis az igazgatóság által minden tekintetben célszerűnek talált helyen és számban fogadhatók fel.

3. A koszt, vagy szállásadó a szülőnek helyettese lévén: a felvállalt növendékek testi és szellemi fejlődését a tanárkar utasításai szerint élénk figyelemmel kísérni tartozik, ennek következtében:

a) Minden oly tény, mely a tanulókat kötelező szabályokba ütközik, vagy a növendékek akár testi, akár szellemi fejlődésére kártékonyan hat, az osztálytanárnak haladéktalanul be kell jelentenie. Ugyan ez áll az illemsértő, vagy talán megbotránkoztató magaviseletről néve is.

b) Bármely csekélynek látszó egészségi változás — házi orvos nemlétében — az iskola orvosának haladéktalanul bejelentendő, s a gyógykezelést illetőleg annak tanácsa kikérendő és szöszertint teljesítendő.

4. Minden dolognak a lelke a rend, alapja pedig a tiszta erkölcs lévén: a rendszeretét ápolni, a tiszta erkölcsöt növelni és fejleszteni a növendékekben szóval úgy, mint tettel minden szállás-, vagy kosztadó legfőbb kötelességének ismerje.

5. Az ezen szabályt megsértőktől a gymnasiumi tanulók még év közben is elvétetnek, s általuk a netalán okozott anyagi kár a szülők, vagy ezek helyetteseinek utolsó fillérig megtérítendő.

Rimaszombat, 1880. aug. 14.

Az igazgatóság.

CSARNOK.

KÜHN HERKULES

KALANDJAI.

REGÉNY.

Irta: SUE JENŐ.

— Fordította: B. —

(1-ső közlés.)

I.

A mosónők.

Németalföld egyik legnevezetesebb tengeri városainak, Flessingennek környéke, mint Holland minden rónái, tavaszkor a legszebb zöldben diszlik.

A talaj semmi egytelensége sem szakítja meg ezen egyhangú vidék folytonos síkságát.

Végtelen, kövér legelők közt, melyek még főleg úsznak a hóvizben, itt-ott kiemelkedik egy-egy téglából ép tett major. Másfelől egy szelmalom csapkod szárnyaival az égnek, mely könnyű bárányfelhőkkel van itt-ott hintve, s melyeket a nap fénye megaranyozott és ezüstözt.

Az üdv 1772. esztendejének tavaszán Flessinger kapuja előtt egy jelenet folyt le, mely a mily talusias épp oly komikus volt, s érdemes egy Breughel Taniers vagy Wouvenman ecsetére.

Kis patak folydogált egy halom lábánál, mely oly magas fűvel volt leprve, hogy három, barna foltos legelő tehénnek, egészen szűgyéig ért.

Egy csoport kőrís és nyírfa tenyészté friss gazdag lombozatát szerte, csak alig egedve az égből egy darabkát láthatni, mely szürkés s széleiken tejfőhő felhőkkel volt borítva jobbadán; a távol messzeségben a tenger látszott, most sötétkék és sima mint a tükör.

Három fiatal leány vörös szövötű derékban és barna gyapot ujjasba öltözve térdelt a patak partján. s szorgalmasan szapulva fehérneműiket, nüket Flessinger városának háziasszonyai mosás végett rójuk bizák.

Rubens bizonynyal megcsodálta volna ezen szorgalmas erőteljes mosónők rózsás, fehér bőrért, aranyhaját, kik dalaikat sulykaik ütemes csapkodásaival kísérték.

A tehén minden lépésénél a fűben megcsendültek rézcsegyetűik, melyeket nyakukban

viseltek, s dacára a bő legelőnek, néha-néha panasos bőgéssel fordították fejüket a város felé.

— Berta ma soká elmaradt; tehenei hívják, — szólt az egyik mosónő; azután szétneve hozza tevét: — De hol van Folette, az ő fekete üszője? —

— Hát maradhat-e ezen önféjű kis állat a többinél? De Berta annak mindent elnéz, sőt egy csinos nyakkötőt is kötött a nyakára vörös bőrből, melyen a csegyetűt hordozza.

— Tudom én jól, mért kedvesebb Bertának a fekete üsző a többi tehénél, — mondá a második mosónő!

Hirtelen elhallgatott minden sulyok, s az egyik kíváncsi kérdé:

— Nos mért kedvenze Bertának a fekete üsző?

— Mert mint kis borjut kapta ezt Keyser-től ajándékba, a quatesryki haszonbérliófiától, Keyser-től, a bátor révkalauztól.

— Azért kért hát minket Berta, hogy vigyázzunk teheneire az evés idejéig? Ó kétségkivül istenhözátodt mond most kedvesének, Keysernek, mert mint mondják, ennek hajója, Westellingwerf, nemsokára elvitorlázik Flessingen alól.

— Szegény leány! — mondá az egyik mosónő, — ő ugyan csak szomorú lesz a legközelebbi búcsún, mert nincs valami unalmasabb, mint a mulatságba kedves nélkül menni. Ah nucs akkor senki ki tánczra vienne.

— Senki, a kitől egy bokkrétát vagy szalagot kaphatna, sóhajtott a kaczer.

— Senki, ki egy kis meleg sörlevest rendeljen, sült halat vagy spanyol bort — megjegyzé a falánk.

E pillanatban kis távolban dal ballatszott s majd nemsokára előtűnt Berta a tejárus leány.

Fiatál virgoncz leány vala, nagy, erőteljes, telt kerék arcczal, bibor ajakkal, kék szemekkel és szőke hajjal, mely félig be volt kötve kis fekete kendővel; ujjasa vörös s a reá feszülő derék barna volt; fehér és erőteljes nyakán könnyű faigát hordott, melynek két végén rézkannák függtek oly fényesre csiszolva, hogy ragyogásuk az aranyvul vetekeket.

— Berta, Berta, a te fehér tehened kétszer hógótt utánad, — szólt az egyik mosónő. — Haragos lesz Keyserre, a miért oly soká visszatartott téged.

— Keyser? — szólt Berta vidoran, miközben kissé még is elpirult. — Keyser nem adott okot a fehér tehénnek panaszára. E pillanatban ő Weryfelst keresi, mely, mint mondják, zátonyra rekket. Én amott a dombon álltam, hogy észrevehessem vitorlás sarkját, mely látjátok, amott a távolban a Tilback foknál, mint fehér pont látszik a tengeren. Azt gondolná az ember, hogy vitorlás csiga, mely fehér szárnyaival és barna testével könnyen uszkál a tengeren.

— Hát azt mondtam én, hogy te Keyser nélvoltál? — szólt nevetve az egyik mosónő — Hej lányok, mondá Berta sóhajjal, — ha egy leány tengerésznek mátkája, úgy elégedjek meg vele, ha jegyesével úgy lehet együt, mint én, t. i. csak gondolatban; még szerencse, ha vihar nem dul a tengeren; mert ha a szegény leány biztonságban van is, még is vihar dul az ő szívében és aikai hi legék, haloványak, míg a hajó föntartásáért imát rebegnek a sz. szűzhöz.

— Az már igaz, — szólt az egyik fiatal leány. — Épen azért választottam én Takács Vilmost szeretőmnek; — ő csak akkor hagyja el a szövőszékét, ha vasárnap együtt kísétálnunk. Az igaz, hogy nem hord vörös sapkát, paszományos ujjast, pompás ezüst lánczot nyakán, mint Keyser mester, — ő nem hoz nekem szép kagylókat és indiai kendőket, — hanem én legalább minden reggel láthatom őt, s ha éjjelenként a vihar zug a tengeren, nem okoz nyugtalan álmot.

— Igazad van Kati, — szólt Berta szomorúan, — jobb takácsnak lenni s békén szőni a vásznat, mint báter tengerésznek, kit szél, vihar kuszál. — Ezután kétségkivül, hogy e gondolatoktól meneküljön, kérdé Berta, nem látván kedvenczét, a mosónőktől: — De hol van Folette? Talán már rég elszaladt innen?

Még beszélt a tejárus leány, midőn egy férfi futva rohant ki a sűrűből mely a rétet szegélyezé.

Az ember oly rémülettel futott, hogy épen a leányok előtt arcra bukott egész terjedelmében.

Ezek eleintén megijedve, átható sikojba törtek ki, hanem a mint felismerték, az ijedséget hangos kacaj váltotta fel.

Különösen Berta, ki vörös volt mint a cseresznye, nem bírta magát tartóztatni, s Folettere mutatott, mert az ő kedvenze, mely most vig ugrásokban közeledett, volt oka a férfi iszonyu rémületének. A közben, hogy a leány Folettere mutatott egyúttal felkiáltott: Szent szű! Herkules ur, hogy tud ön egy ily állattól úgy megijedni? Szégyelje magát! — Az ön korában! — tiszt létere! — Mily gyalázat! Egy alig 8 hónapos üsző, melynek még csak szarvai sincsenek!

— De menjen már onnan Herkules ur! Ön egészen össze-vissza tiporja a mi mosásainkat! — kiáltának a mosónők, miközben felhagytak a neveléssel, s egyesült iparkodással igyekeztek az alkalmatlanokót elűzni, ki mögöttük keresett olt lna.

— Látja — szólt az egyik sulykos hölgy, — ime épen Balbina asszony egyik fátylát tépte szét csizmáival; atyjának öreg gazdaszszonya bizonynyal kikaparja érte szeméinket; hanem mivel ön az Herkules ur, az ő urának fia, ki e szerencsétlenséget okozta, meg kell nyugodnia a változatlanban.

Herkules ur Folettert megpillantván, mintegy megbölvölve mozdulatlan maradt, jóllehet az rája sem hederítve nyugodtan kezdett legelészni; a mosóleányok végre erőszakhoz kénytelenitettek nyulni, hogy e terhet lerázzák nyakukról, mi azonban nem történt meg minden küzdés nélkül.

Herkules ur körülbelül husz éves fiatal ember volt, hosszú nyulánk természetel, sárgás-szőke hajjal, halványkék szemekkel, egész lényé ügyetlenséget és szőgletességet árukt el. Vonásai nem voltak visszaszítók, de se szépeknek, se határozottaknak nem mondhatók; arcának egész kinyomata szelidségre és bártoralanságra mutatott. Lábkirán szürke hárisnyák feszültek, nadrágja s ujjasa zöld posztóból készült, melynek gomblyukai narancsszín szegélylyel voltak ellátva, végre egy ezüst paszományos kalap egészíté ki ezen öltözetet, ezen egyenruhát, mert Herkules a 17-ik hollandi gyalogezrednél zászlótartó minőségben szolgált. Jóllehet az ő családja francia eredetű volt, ő mégis a németalföldi hadseregben szolgált, mely tartományak akkor V. Vilmos orániai herczeg volt kormányzója.

Mialatt a mosónők sulykai ismét megszólaltak, Berta rézkannáit törekedett tele fejni kövér, habos tejjel.

Amint Herkules látta, mint édeleg Berta Folette-al, felbátorodott s még mindig tartó benső fölindulástól reszkető hangon így szólt:

— Hallják lányok — megvallom a teheneik, különösen a fekete teheneik azon állatok, melyek iránt én bizonyos ellenszenvet érzek, — nevezetesen, ha azok engem kergetnek.

— Hát Stedmann urnak nagy fekete kutyája mit vétett Herkules ur? — kérdé a gunyolódó Berta, melylyel ő kétségkivül valamely más kalandra czélozott.

— Megvallom, a kutyák iránt is bizonyos ellenszenvvel viseltem, kiváltképen ha azok harapnak, felelé Herkules.

— Hát a kék és sárga tollu papagáj, melyet Keyser mester nekem Amerikából hozott? — kérdé Berta ismét.

— A kék és sárga szinű papagájok iránt szintén udort érzek, mert csőrük van, még pedig oly éles, mint a peniculus vagy borotva, s erős mint a harapófogó, — felelt Herkules. — Az az ön minden állattól fél, — mondá a tejárus leány; — s ön még kardot és tollas kalapot visel?

— Kard és tollak nem tesznek a dologban semmit, lányasszony! Ha a teheneik, kutyák és papagájok nekem békét hagynak, úgy én sem háborítom őket, — szólt Herkules méltóságos nyugalmmal.

Ezen bizonyítgatás hangos kacajra fakasztá a jókedvű mosónőket.

Amint Herkules látta beszédének következményét, visszatért sulyos léptekkel Flessingen-felé, miközben azonban igyekezett Folette-től távol menni el, melyre gyakran aggályos oldal-pillantásokat vetett.

Most elfogjuk beszélni, hogy mily csodás végzése a sorsnak tette Herkulest tiszté a hadseregben.

HIVATALOS RÉSZ.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. törvényszék helyiségei főtéréhez 1881-ik évre szükségelt mintegy 170 köbméter cser vagy búkk hasábos tűzfának árlejtés utjáni beszerzésére határidőül f. évi szeptember hó 27 napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék helyiségébe meghívattak. — A szerződési feltételek a törvényszék elnöki irodájában addig is megtekinthetők

MARTON RUDOLF,

kir. törv. elnök.

Szerkesztői üzenetek.

G. I. Vártunk, de késel. Mi okból?

L. L. Terjedelménél fogva lehetetlen. Igyekeztek az első szám b-i leveléhez alkalmazkodni.

F. A. Övölünk az ígértnek.

H. I. A nagy „forráság”-ból bizony nem jut nekünk semmi?

B. J. Levélünk vette? Az alku áll. Kühn Herkules ur derek legén; ime vitézkedni kezd a „G. K.” hasábj in. Szegény B. !. Jaj neki, de öröm nekünk.

B. J.-S. Nem értünk?

Felelős szerkesztő:

PETŐ FORUBSZKI PÁL.

Födolgozótárs:

FÓTHI BÉLA.

**MAKK és GUBICS
ÁRVEREZÉS.**

Ágoston Szász Coburg göthai herceg
Ő királyi fensége baloghvari es deren-
csényi uradalmához tartozó, — forrás- és
álló vizekkel ellátott, s különösen sertés hizla-
lásra igen alkalmasan fekvő erdőbirtokainak ez
évi kiválóan sikerült makk, — s ugyanott nagyobb
mennyiségben levő gubics termése **f. évi Szeptem-
ber hó 1-én** nyilvános árverésen eladatni
fogván; ezen árveréshez a venni szándékozók
alólirt erdészeti hivatal részéről a fenn említett
napon F.-Balogra a számtartói hivatalhoz azzal
hivatnak meg, hogy a községek, vagy egyéb tes-
tületek megbizottjai esakis törvényes meghatalma-
zással ellátva fognak az árveréshez bocsáttatni.

A szokásos árverési feltételek az alólirt erdő-
hivatalnál addig is megtekinthetők, — kívánatra
azonban az érdekelteknek megküldhetők.

**Ágoston Szász Co-
burg** göthai herceg baloghvári erdő-
hivatala, MELEGHEGYEN u. p. F.-BALOGH,
1880. évi augusztus hó 10-én.

Hirdetmény.

Rimaszombat város tulajdonához tartozó Ta-
másfali és Apáthy erdőbirtokokban lévő

SUSKA és dus MAKK termés

**f. évi szeptember hó 2-ik napján délutáni
3 órakor** Rimaszombat város közházánál nyil-
vános árverésen el fog adatni.

A feltételek a polgármesteri hivatalban meg-
szemlélhetők.

Rimaszombat, 1880. augusztus 19-én.

Szabó György s. k.

polgármester.

STEFANOVICS JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA
RIMASZOMBATBAN.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolcsóbb áron való
kiállítására. Készít: könyveket, füzeteket, időszak- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetmé-
nyeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és min-
dennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat,
étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkákat. — Elvállal
politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jót-
állva a pontos megjelenésért.

==== Vidéki megrendelések lehetőleg g y o r s a n és jutányosan eszközöltetnek. ====

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számit-
tatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesittetik.